

Herinneringen van Truus Bruin-Appelman

Ik ben Truus Bruin-Appelman, dochter van Willem Appelman en Betje Kenter. Toen de oorlog begon op 10 mei 1940, was ik ruim negen jaar oud. Ik herinner me nog goed dat vliegveld Bergen werd gebombardeerd. Terwijl vliegtuigen overvlogen, zei mijn vader: *'Dat is niet best, we hebben oorlog.'* Die woorden maakten me doodsbang.

De onderduiker Gerard van Oudheusden

Tijdens de oorlog kwam Gerard van Oudheusden, een onderduiker uit Den Haag, bij ons wonen. Hij had voor de N.S.K.K. (een Duitse transportorganisatie) gewerkt, maar zich daaruit teruggetrokken. Dat was gevaarlijk, want de Duitsers zochten hem. Via een priester en een familielid van mijn vader vonden ze een plek voor hem bij ons thuis. Mijn vader wist echter niet van zijn verleden.

Ik herinner me dat ik een revolver in zijn koffer vond. Hij zei dat ik het niet aan mijn vader mocht vertellen, maar dat deed ik toch. Mijn vader zei direct dat Gerard niet langer bij ons kon blijven. Gerard was ontroostbaar en smeekte om te mogen blijven, maar mijn vader durfde het risico niet te nemen. Als de Duitsers hem hadden gevonden, had dat waarschijnlijk de dood voor mijn vader betekend.

Op een dag kreeg Gerard heimwee en wilde terug naar zijn ouders in Den Haag. Mijn vader schoor zijn hoofd kaal en gaf hem een hoed om hem onherkenbaar te maken. Ik bracht hem op de fiets naar het station. Onderweg naar Den Haag kreeg hij hulp van een vrouw in de trein, die hem een veilige slaapplek bood. Uiteindelijk kwam hij weer bij zijn ouders terecht.

Later heeft Gerard nog contact met ons gezocht vanuit Indonesië, waar hij na de oorlog heen was geëmigreerd. Hij stuurde een foto en een portefeuille van slangenleer als dank. Na 1955 hebben we hem echter nooit meer gezien.

Angst en dreiging

De oorlog bracht constant angst en gevaar. Bij ons achter stond een bunker waar Duitse soldaten verbleven. Ze kwamen regelmatig melk halen. Eén keer haalde een Duitser een foto van zijn gezin uit zijn jas en begon te huilen. Dat moment liet zien dat zij ook mensen waren, ondanks alles.

Ik herinner me een brandend vliegtuig dat laag over ons huis ging en tegen de dijk crashte. Een Amerikaanse piloot wist te ontsnappen. Hij kreeg nieuwe kleren en werd via het verzet naar een veilige plek gebracht.

Op een dag moest ik voor mijn moeder naar de bakker in Rustenburg om gist te halen. Onderweg pakten Duitse soldaten mijn fiets af. Ik moest te voet verder, doodsbang. Bij de brug zag ik een dode liggen. Dat beeld heeft me nooit meer losgelaten. Toen ik terugkwam, gaf een soldaat mijn fiets terug. Ik rende naar huis, opgelucht dat ik het had overleefd.

De hongerwinter

De hongerwinter was een verschrikkelijke tijd. Mensen uit Amsterdam kwamen naar ons toe, lopend met karretjes en kinderwagens, op zoek naar eten. Sommigen hielden het niet vol en stierven onderweg. Ik herinner me een keer dat een dode op een karretje lag.

Mijn vader hielp waar hij kon. Hij deelde zakken tarwe uit aan mensen die langs de deur kwamen. We maakten ook kaas en boter, maar die werden soms gestolen. Familie kwam bij ons om eten, waaronder een oom uit Den Haag en een neef die een schuilnaam gebruikte om vervolging te ontlopen.

Kleine lichtpuntjes

Ondanks de ellende waren er ook momenten van hoop en saamenhorigheid. Na de oorlog lieten Engelse vliegtuigen blikken voedsel en biscuits vallen met parachutes. De bakker van Rustenburg maakte zelfs een trouwjurk van het parachutedoek.

Soms kwamen nichtjes op bezoek, en dan was er muziek van een pick-up met zo'n toeter. Mensen kwamen klaverjassen, en even leek de oorlog ver weg. Die kleine momenten van geluk en ontspanning hielden ons op de been.